

1. Dorpsgebied Froombosch
Froombosch is inmiddels een 'dorp', als achtste toegevoegd aan De Zeven Wolden. Met de grenzen ongeveer langs de wegen Buitenhuizen (Kolham) en Boerweg (Slochteren). Maar wat hoort er verder bij, vroeger en nu? Het oude stuk 'Gaarveen', het land voor en achter de Fromaweg tot de Molensloot, De Ruiten én de NAM-locatie bij de Kooiweg? Het land tot aan de (nieuwe) Looijdijk en Slochterdijk, of aan weerszijden van de Langewijk tot de (oude) de oude Siepsloot?

2. De Ruitenborg en Fromabosch
Bij de verveningen vanuit de Slochter Ae en Ruiten Ae is de laatste tot een wijk rechtgetrokken. De Ruitenborg was een 'veenborg' en buitenplaats, bewoond door welgestelde families, waarvan de vroegst bekende 'Froma' heette. Eind 19e eeuw raakte het in verval en in 1813 werd het gesloopt. De boerderij Ruitenborg staat nog op een oud keldergetuige van de borg. Het Fromabosch is geleidelijk gekapt. Er is niets van terug te vinden, of het moet de meestammige Beuk op het erf zijn. De laan naar de borg is later doorgetrokken tot Ruitenweg (ook Spoorlaan).

3. Het Woldjerspoor en Fromaweg
Na een halve eeuw plannenmakerij kwam het er in 1923 toch van: een spoorverbinding tussen Groningen en Delfzijl, met een halteplaats bij Froombosch. Maar het bleek al snel niet rendabel en in 1939 werd de lijn opgeheven. Door de crisis en concurrentie met het opkomende wegvervoer. De Duitsers braken in de oorlog de spoorbaan op en voerden het materiaal af. Bij de aanleg van de N378 of Fromaweg werd het tracé benut en het stationsgebouwtje gesloopt. Door de tunnels op de Ruitenweg en Boerweg bleven De Ruiten / Groene Dijk met Froombosch verbonden. Dat geldt ook voor molen De Ruiten.

4. Woldweg / Hoofdweg
Eeuwenlang verbond de Woldweg de dorpen onderling en met Groningen-Stad. Ook in militair opzicht van belang en daarvoor werd deze zandweg regelmatig opgehoogd en de kuilen 'geslecht'. Tot de macadamverharding in 1870, met een tolboom. Door het toegenomen autoverkeer werd in 1929 tot verbredening en asfaltering besloten. Pas in 1951 werd de Woldweg de 'Hoofdweg'. Hoe het profiel ook werd aangepast, de Eiken bleven bepalend voor het wegbeeld.

5. Kerkelijk leven
Froombosch was als 'achtste dorp' nooit een kerspel. Haar bewoners gingen in Kolham of Slochteren naar de NH Kerk. Maar medio 19e eeuw breidde het in verschillende dorpen en kwam het tot een afscheiding. In 1924 werd de kerk van de Nieuw-Apostolische gemeente ingewijd. Het is nu de enige kerk in Froombosch, want de NH kerk 'Bethel' is in 1978 gesloopt.

6. Aardappels
Door de arme grondslag en gebrek aan mest had het landbouwbedrijf weinig kansen: boekweit- en roggeteelt, grasland en aardappels. De aardappelteelt nam een vlucht door de introductie van kunstmest en de mechanisatie. Er is zelfs een eigen ras 'Froma' ontwikkeld. De aardappels werden verwerkt in de zetmeel-industrie, zoals bij de fabriek De Woudbloem. Het afvalwater werd op de kanalen geloosd... Na de ruilverkavelingen 1970-1980 is veel land herverkaveld, de waterhuishouding aangepast. Naast aardappelen zien we nu veel andere gewassen in het plan van akkerbouwbedrijven.

7. Langewijk
Eén van de wijken, die werd gegraven vanuit het Achterdiep, om de 'gaarvenen' onder Kolham te ontginnen. Vanuit die veenplaatsen dus en in het kader van de grootschalige vervening door de stad Groningen, dóór de Siepsloot-grens heen. Langs de wijk lag een zandpad met een reeks hutten, de buurt 'Baggerhutten', en een losplaats voor het vervoer van transport op Froombosch. Rond 1870 kwam er een landverbinding naar Sappermeer, waarbij het stukje Langewijk werd verlegd. Bekend van de prikslee-wedstrijden. In de 80er jaren werd het oude deel gedempt en verdwenen de bruggetjes naar de erven. Ook de verbinding met de gekanaliseerde Ruiten Ae is weg en nam de Hooiteswijk de afwatering en zelfs de naam 'Ruiten Ae' over.

8. Baggerputten
Het laatste stukje veen dat vanaf 1900 werd vergraven. De putten werden 's winters met windmolentjes drooggemalen om een nieuw stuk aan te snijden en daarnaast nog veen te 'baggelen' en op zetwallen te drogen tot turf. In de crisistijd een welkome brandstof, maar na de oorlog stopte deze vorm van vervening. In de ruilverkaveling werden de putten met het omliggende land bestemd tot natuurgebied. Staatsbosbeheer heeft het ontwikkeld tot een broekbos, met natte percelen en open water. Als wandelgebied belangrijk voor Froombosch.

9. Gaswinning
In 1959 werd de 'gasbel' bij Slochteren ontdekt, één van de grootste voorraden ter wereld die belangrijk bleek voor de Nederlandse schatkist. Nu worden de gasvelden gesloten vanwege de ontstane aardbevingschade. De locaties in de Kooipolder en bij Langewijk worden binnenkort afgebroken. Wat is een passende bestemming?

10. Basisschool en Dorpshuis
Froombosch kreeg door de bouw van een lagere school in 1893 op de grens van Kolham en Slochteren de impuls een 'eigen' dorp te worden. In 1978 verhuist de school naar een nieuw gebouw 'De Ruitenvelder' en wordt het oude gebouw gesloopt. School en 'dorpsactiviteiten' onder één dak, tot in 2018 blijkt dat de school geen toekomst meer heeft en moet sluiten. Het gebouw blijft als dorpsshuis in gebruik, maar moet gerenoveerd worden. Het wordt nieuwbouw en in 2022 krijgt Froombosch haar 'De Ruyten'. Ook de buitenruimte wordt opnieuw ingericht.

Organisatie

De methode Rondwandeling is al in augustus voorbereid door Stek en Streek, gebruikmakend van boeken over de streekgeschiedenis en websites van verschillende organisaties. Vooral het boek '700 jaar Kolham' bood veel informatie. Kaartinterpretaties op www.topotijdreis.nl en oude foto's op internet maakten het beeld compleet. Een concept routebeschrijving is voorgelegd aan het bestuur van Dorpsbelangen en aan Swander Nijborg van de Historische Vereniging 't Woold. Aanvankelijk was het de bedoeling om de Rondwandeling op een zomeravond te organiseren, maar daarvoor bleek het al snel te donker. Uiteindelijk werd het een wandeling op zondagmiddag. Naast Gerard Wezenberg van Stek en Streek leverden Jan en Kees Spakman en Swander Nijborg regelmatig een aandeel in de presentaties. Geert Boekhoudt heeft gedurende de hele wandeling filmopnamen gemaakt, waarvan een montage te zijner tijd op youtube zal verschijnen.

Werving

Voor deelname aan de wandeling is geworven via de projectpagina Dorpsvisie Froombosch, in de kraam op het Foodfestival 30 augustus en ten slotte met een huis-aan-huis verspreide flyer. In totaal namen bijna dertig personen deel, inclusief de leden van de Werkgroep Dorpsvisie. Elk kreeg een routebeschrijving in kleur uitgereikt.

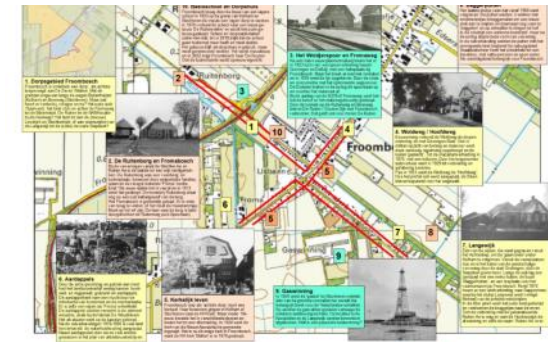

Verwerking uitkomsten

De reacties van de wandelaars zijn weergegeven in een verslag van de 'Uitkomsten'. De conceptversie is ook eerst aan de wandelaars voorgelegd voor commentaar en aanvullingen. De Werkgroep zal uiteindelijk het verslag vaststellen en op de projectpagina Dorpsvisie plaatsen, zodat het ook voor andere bewoners beschikbaar is.

Verleden, heden en toekomst

De rode draad in de Rondwandeling is de ontwikkeling van het gebied en het dorp Froombosch. De verhalen bij de tien plekken behandelen steeds een thema in deze ontwikkeling en moesten prikkelen tot een discussie. Wat vinden we van de plek / thema en wat willen we ermee? De meeste plekken en thema's zijn besproken, op de Baggerputten en Gaswinningslocatie na. Die liggen wat verder in het buitengebied en de tijd begon te dringen. Eigenlijk is daarover ook al veel ingebracht bij andere methoden.

Rondwandeling

Zo. 3 november, 14.00 tot 16.00 uur

Wie loopt er met ons mee bij een historische rondwandeling door Froombosch? Onder begeleiding van onze dorpskenners. Bij 10 plekken wordt u het verhaal verteld van de geschiedenis van ons dorp, van heel lang geleden tot meer recent. Hoe heeft die het huidige karakter van Froombosch bepaald?

Van de gesprekken wordt een verslag gemaakt en na afloop trekken we met elkaar in het dorpshuis de nodige conclusies. De Werkgroep Dorpsvisie gaat daarmee aan de slag. De Rondwandeling is een onderzoeksmethode met bewoners, maar ook weer een kans om het dorp en elkaar te leren kennen.

Aanmelden vooraf via dorpsbelangen@froombosch.com of telefonisch 0592-3240872 (Gerard Wezenberg, Stek en Streek)

Het project Dorpsvisie Froombosch maakt deel uit van het gemeentelijke programma 'Hart voor Midden Groningen'. De uitvoering is mogelijk door de financiële bijdrage vanuit het 'Nationaal Programma Groningen' en de medewerking van bewoners van Froombosch.

Nabespreking

In Dorphuis 'De Ruyten' is de rondwandeling nog nabesproken, begeleid door Gerard Wezenberg. Overeenkomstig de opzet van een Lokaal Programma zijn vier doelstellingen geformuleerd en bij elke doelstelling een aantal voorstellen. Deze zijn opgesomd aan het eind van dit verslag.

Voor meer informatie:
www.froombosch.com/wp/dorpsvisie
www.stekenstreek.nl/projecten

1. Dorpsgebied Froombosch

We verzamelen bij de picknickbanken voor het dorps huis. De namenlijst wordt nagelopen en aangevuld en een tiental gele hesjes uitgereikt. Tenslotte volgt een korte toelichting op de route en de uitnodiging om vooral te reageren op wat er bij de verschillende plekken wordt gezegd.

De eerste opmerking betreft de ouderdom van Froombosch. Was het feest in &&& gepast, of kunnen we stellen dat er pas met de bouw van een eigen lagere school een 'dorpsgevoel' ontstond. Dan bestaat Froombosch nog maar &&&& jaar.

De vraag die vervolgens wordt gesteld 'aan de groep is 'wat hoort er tot Froombosch'? De dorpskom, het buitengebied met de Koopipolder, de Slochterdijk en Siepsloot...?

Het ligt helemaal niet zo eenduidig als het kaartje van internet. In het verleden waren er geen 'grenzen' tussen de dorpskernen en reed iedereen met 70 km/uur over de Hoofdweg.

Later zijn de grenzen ook nog wel eens verlegd. Zo'n dertig woningen in Slochteren voelen zich eigenlijk Froombosch-ter. De planologische grenzen vallen niet samen met de verkeerskundige bebouwde kom. Dat is altijd lastig beleid maken. Bestuursleden van Dorpsbelangen zeggen dat zij natuurlijk ook een dorpsbegrenzing gebruiken voor hun ledenbestand.

Voorstellen:

- *Er is een sterk dorpsbewustzijn (dus Froombosch), ook door ervaringen met achterstelling door de gemeente ten opzichte van het dorp Slochteren.*

- *Dorpsbelangen heeft er vast over nagedacht waar de begrenzing hoort te liggen. Daarvan maken we gebruik.*

- *De planologische en verkeerskundige grenzen zijn van belang over de zeggenschap richting andere dorpen en de gemeente. Je kunt geen dorpsvisie maken die betrekking heeft op andermans dorpsgebied. De werkgroep zoekt het uit.*

2. De Ruitenborg

De groep gaat op weg naar boerderij 'De Ruitenborg'. Achter het viaduct wordt naast de weg gestopt, met van daaruit een weids overzicht over het buitengebied, met de boerderij en molen 'De Ruyten'.

Verderop naar het noorden liggen de Scharmer Ae en Ruiten Ae, van waaruit het uitgestrekte veengebied is ontgonnen. In de Middeleeuwen werkten wereldlijk (heren van Bentheim) en geestelijk gezag (klooster) samen. Werkers waren deels kloosterlingen, deels gehuurde krachten uit o.a. Friesland. Daarnaast was er ooit een noordelijk gelegen wegverbinding van de stad Groningen met Duitsland. Toen de ontginning was opgeschoven bleven veenwerkers hangen, stichtten boerderijtjes en vormden de eerste dorpsgemeenschappen als Kolham (kapel, begraafplaats). De 'Ruitenborg' was mogelijk eerste een hofstee voor voedselproductie voor de ontginning, later bekend als 'Fromaborg' het buiten van de gelijknamige familie (zie cirkel kaart 1791).

Dat buiten werd aangevuld met een stuk bos 'Fromabosch', dat uiteindelijk helemaal gerooid is. Alleen het keldergewelf onder de boerderij is gebleven en de weg naar de boerderij (laan-weg).

Swander Nijborg toont een oud kaartfragment, waarop een andere plek als 'Hoogh Ruyten' wordt vermeld.

Molen De Ruyten zien we vanaf onze plek ook staan. Het is de oudste nog bestaande poldermolen in de provincie. Hij staat aan de Groenedijk, een kade tegen hoge waterstanden vanuit het noorden. De molen in Kolham staat midden in het dorp en dan ook een korenmolen. Froombosch beschouwt De Ruyten als de 'hare, maar staat eigenlijk in Slochteren.

3. Woltjerspoor en Fromaweg

Terug over de Ruitenweg, onder het viaduct door, staan we stil bij het zandpad dat omhoog liep naar de halteplaats van het Woltjerspoor. Koos en Jan Spakman kennen de plek nog uit hun jeugd, toen het spoor al opgeheven was maar het gebouw er nog stond. Zware muren en rondom heide... Jammer dat het gesloopt is. Bij Kolham staat het gebouw er nog wel, bij het monument voor het Woldjerspoor. Het zand voor het talud en rangeerterrainen werd gewonnen uit de zandput bij Kolham. De Fromaweg / N378 kon hier eenvoudig over het talud van de spoorbaan aangelegd worden.

Voorstellen:

- *De geschiedenis van 'De Ruitenborg' en het 'Woldjerspoor' is opmerkelijk voor Froombosch, maar is niet meer zichtbaar.*

- *Tussen de (rechtgetrokken) Ruiten Ae en de laan naar het buiten 'De Ruitenborg' lag het Fromabosch. Misschien is een nieuw bos mogelijk.*

- *De tweestammige Beuk is waarschijnlijk al beschermd.*

- *Het zandpad bij het viaduct ontsluit een oud erf, dat vroeger ontsloten was naar de Hoofdweg. Over het pad en het schouwpad verderop onderlangs de N378 geeft een mooie wandelverbinding naar de Boerweg (bij viaduct).*

4. Woldweg / Hoofdweg

Over de Ruitenweg lopen we richting de Hoofdweg. Ondertussen passeren we een grote Linde, waarvan de leeftijd geschat wordt. De laatste van een oorspronkelijke laanbeplanting of behorend tot een oud erf? Langs de Ruitenweg missen bewoners van Froombosch het groen. Het wegprofiel is breed genoeg en de voortuinen van woningen aan de westkant diep. De Ruitenweg was ooit de 'laan' naar 'De Ruitenborg' en daar past een wegbeplanting van statige Linden goed bij. Die staan er ook al langs de weg aan de andere kant van het viaduct. Linksaf de Hoofdweg op, staan we stil op een plek waar de beplanting van grote Zomer-eiken ontbreekt. De reden daarvan heeft waarschijnlijk te maken met de behoefte van de winkeliers van toen aan goede toegangen en parkeerruimte. De winkels zijn verdwenen, dus als de Hoofdweg hier in de toekomst een 30 km-regie krijgt kan de wegbeplanting aangevuld worden. De Hoofdweg heeft in het verleden veel profielwisselingen meegemaakt en telkens werden Eiken herplant.

Voorstellen:

- *Bij het nieuwe profiel ruimte voor een aanvulling met Zomer-eiken reserveren. Als er te weinig ruimte is erfbeplanting?*

- *Er moet een goede stoep blijven en veilige oversteken, want er wordt (nog) te hard gereden. De bushaltes mooier en beter vormgeven.*

5. Kerkelijk leven

Vanaf dezelfde plek aan de Hoofdweg hebben we zicht op de voormalige domineeswoning van de NH kerk 'Bethel'. Die woning heeft nog de oude uitstraling, maar is wel gesplitst in een dubbel woonhuis. Het kerkgebouw stond ernaast. Eerst was er een flinke stormschade aan de achterkant van het dak. Reparatie zou veel geld kosten. Uiteindelijk werd daarvan afgezien en het gebouw is voor het symbolische bedrag van fl. 1, = verkocht aan Dorpsbelangen. In 1978 volgde de sloop en de verkoop van de grond als bouwkaavel. De huidige woning dateert ook van 1978 en oogt 'gewoon'.

Achteraf gezien jammer dat de kerk is gesloopt. Er wordt tegenwoordig eerst gekeken naar de mogelijkheden van herbestemming om een karakteristiek gebouw te behouden. De oude school, café Scheltens enz. zijn ook verdwenen, maar gelukkig is het markante gebouw van de Zaadcentrale er nog wel. Daarin wonen nu twee gezinnen. Richting Kolham staat het gebouw van de Nieuw apostolische gemeenschap, ontworpen in Amsterdam school-stijl. Enkele wandelaars zijn lid van de gemeente en bieden ons de gelegenheid binnen te kijken. Een mooie kans. De interne verbouwing van de hoge tribunen tot lokaal is niet ten koste gegaan van de uitstraling. Maar ook deze kerkgemeente is niet meer wat ze vroeger was. Dit jaar werd het 125 jarig bestaan gevierd, maar van 200 leden vroeger zijn er nu nog 20 leden over. Er zijn zeker zorgen over de kosten van energie en onderhoud. Maar er is ook ondersteuning vanuit het landelijke kantoor in Amersfoort. Mocht het tot sluiting van het kerkgebouw komen, zal er zeker gekeken worden naar een herbestemming.

Voorstellen:

- Sluiting van het kerkgebouw is nog niet aan de orde, maar nadenken over een herbestemming is een goed idee voor de Dorpsvisie. Een culturele bestemming ligt voor de hand, af te stemmen op de activiteiten van het dorpshuis.
- De architectuurstijl is ook een reden om het gebouw een monumentale status te geven.
- We moeten in het algemeen zuiniger zijn op markante gebouwen die verwijzen naar de geschiedenis van Froombosch.

6. Aardappels

Lopend langs de Hoofdweg komen de gele hesjes goed van pas, want comfortabel en veilig is het niet met de grote groep. De 'stoep' van klinkertjes aan de noordkant van de weg is slecht, maar op het fietspad aan de zuidkant ontmoeten we fietsverkeer. Bewoners met een buggy of rollator missen en goed begaanbare stoep of wandelpad. De bushaltes zijn een 'plekje in het gras', de komgrens is slecht ingericht. Buiten de kom verschijnen de kleine boerderijtjes, afgewisseld met de grote Oldambster boerderijen. De kleine boerderijtjes dateren meest uit de periode van vóór de kunstmest, toen het zwoegen was op deze arme grond met grote oogstrisico's. De Oldambster boerderijen zijn later ingeplaatst (rond 1870), waarvan de boeren vaak afkomstig waren uit regio's verder weg. Wel hebben ze de sterke afhankelijkheid van de Aardappelteelt gemeen. De 'fabriksaardappel' (vaak slechte smaak) werd geteeld voor verwerking tot aardappelmeel in fabrieken als De Woudbloem. De oogst werd eerst per schip, later over de weg vervoerd. Het ras 'Froma' is bij een paar wandelaars bekend, mogelijk ontwikkeld op de boerderij 'Froma'?

Voorstellen:

- Opnieuw inrichten van de Hoofdweg, met name bij de grens dorpskom en fietsoversteek, een goede stoep of voetpad, betere bushaltes.
- Veel van de oorspronkelijk boerderijtjes zijn gerenoveerd en uitgebouwd tot woonhuis. Meestal ook op kleine sobere erven met niet te veel opsmuk. Oldambster boerderijen zijn vaak nog in agrarisch bedrijf. Houden zo.
- De erven waren vroeger met een bruggetje over de sloot verbonden met de weg. Door riolering, aanleg fietspad en erfreconstructies zijn veel sloten en bruggetjes verdwenen. Het bruggetje bij nr. 118 is er nog wel. Moeten er méér terug?

7. Langewijk

Terug het dorp in stoppen we bij de Langewijk, op het grasveldje bij de Pterocarya boom met boombankje er omheen. Het resultaat van een Sociale Vernieuwingsproject van de gemeente Slochteren samen met de bewoners, uit begin 90er jaren. De boom is inmiddels groot, het bankje in goede staat. Over de Langewijk worden direct opmerkingen gemaakt over de 30 m/u die niet nageleefd wordt door auto (sluip)verkeer,

de onveiligheid van fietsers, waar de voetgangers lopen... De Langewijk is bij Froombosch gelinkt aan de rechtgetrokken lop van de Ruiten Ae en was een belangrijk verbinding met Sappemeer. Bij de eerste woning lag een zwaaiom voor schepen met een losplaats voor goederen. Dat deel van de wijk is bij de ruilverkaveling gedempt. Ook de sloot aan de andere kant van de weg is gedempt, met daarop het fietspad. Die heet dan weer Slochterdijk, terwijl de rijbaan Langewijk is. Vroeger waren alle erven ook hier met bruggetjes ontsloten. De Linden in de wegberm zijn veel later geplant. Verkeerskundig is er inderdaad veel mis met de Langewijk, ook richting de weg Slochterdijk en naar Sappemeer.

Voorstellen:

- Herinrichting van de Langewijk tot een echt veilige 30 m/u weg voor fietsers en voetgangers.
- Is een reconstructie van de watergang (wijk) denkbaar met mogelijkheden voor waterrecreatie (kanoën) en ligplaats voor bootjes?
- Is het ontgraven van de wegsloot langs de huisjes en terugbrengen van de bruggetjes denkbaar? Met een nieuwe stoep langs de rijbaan. Fietsers op de rijbaan. Linden behouden?

8. Baggerputten en 9. Gaswinning

Uiteindelijk besluiten we niet verder de Langewijk af te lopen. De Baggerputten liggen in Slochteren, maar zijn van grote betekenis als wandelgebied voor de bewoners. Toch heeft Froombosch ook nog een 'eigen' putje bij het erf De Akkers nr. 8. Dat weten overigens niet alle bewoners te vinden.

De gaswinningslocatie in de hoek achter de woningen Langewijk wordt gesloten. Over een nieuwe bestemming van de plek zijn al veel voorstellen gedaan: parkje, bos, woningbouw... Wel is het belangrijk na te gaan of de bodem vervuild is en er een saneringsverplichting voor de NAM geldt. In dat geval kan er eerst weinig gebeuren.

10. Basisschool en dorps huis

Terug bij het dorps huis staan we stil bij de geschiedenis van de school en dorps huis 'De Ruitenvelder', nu dorps huis 'De Ruyten', en de betekenis voor de dorps gemeenschap. Midden 70er jaren ontstond het plan werd besloten om de lagere school, kleuterschool en een dorps huis onder één dak te brengen. In 1978 kwam dit gebouw 'De Ruitenvelder' gereed en deze constructie heeft lang goed gefunctioneerd. Maar veertig jaar later kwam er een einde aan de school in Froombosch vanwege het opgaan in een nieuw Kindcentrum in Slochteren. Voor bewoners viel een ontmoetingsplek weg. En het dorps huis was aan renovatie toe en versterking ten gevolge van de aardbevingsrisico's. Maar in plaats daarvan werd het sloop en nieuwbouw. In 2022 werd het nieuwe dorps huis 'De Ruyten' feestelijk geopend. De discussie over renovatie of sloop hield de bewoners destijds flink bezig. Het was geen uitgemaakte zaak. Toch kan gesteld worden dat Froombosch een belangrijke voorziening als een dorps huis niet kan missen. Het vraagt opnieuw inzet en betrokkenheid van bewoners om de exploitatie sluitend te houden. Tot nu toe 'draait' het lekker.

Nabespreking

De wandeling is vervolgens binnen met elkaar besproken bij een kopje koffie of thee. Het bleek een goede methode van Bewonersonderzoek te zijn. De uitkomsten kunnen goed gebruikt worden voor de nieuwe Dorpsvisie Froombosch.

Hieronder de belangrijkste doelen en bijbehorende voorstellen

1. Het zichtbaar houden van de cultuurhistorie van het dorp, voor iedereen maar vooral voor de jeugd.
 - *Activiteiten die bijdragen aan het bewustzijn*
 - *Lesmodules voor leerlingen uit Froombosch*
 - *Lesmodules voor leerlingen uit Froombosch*
 - *Wandel- en fietskaartjes met (app-) uitleg*
 - *Eenvoudige infopanelen of bordjes bij plekken*

2. Meer bos, meer bomen, waar dat mogelijk is, want de dorpen waren daarin vroeger ook rijker (wold, bosch).
 - *Aanleg nieuw Froombosch op perceel bij Ruitenberg*
 - *Parkje bij mogelijke nieuwbouw Ruitenlaan e.o.*
 - *Aanvullingen wegbeplanting Hoofdweg*
 - *Wegbeplanting langs de Ruitenweg (Linden)*
 - *Optie bos op de gaswinningslocatie*
 - *Wel inheemse soorten*

3. Karakteristieke panden en plekken in stand houden en goed beheren.
 - *Onderzoeken herbestemming kerk NA gemeente*
 - *Herstel van wegprofiel Langewijk / Slochterdijk*
 - *Ontgraven gedempte wijk en zwaaihoek?*
 - *Sloten en bruggetjes terugbrengen*

4. Dorps huis 'De Ruyten' koesteren en goed exploiteren.
 - *Voorstellen voor de buitenruimte onderzoeken*
 - *De ontwikkelingen bij VV Froombosch volgen*
 - *Zorgpunt voor ouderen en consultatiebureau*